

I. gimnazija v Celju



skrivnost sredi mesta
raziskovalna naloga

Mentorica:
Branka Primc, prof. um. zgod.

Avtorja:
Matija Kovač, 1.f
Katarina Očko, 1.f

Celje, marec 2005

Posebna zahvala gre najini mentorici gospe Branki Primc, prof. um. zgod. in njenim sodelavcem iz Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Dali so nama dragocene vire, ki so bili osnova za najino nalogo. Za pomoč pri izdelavi raziskovalne naloge se zahvaljujema gospe Majdi Omahen Zlatolas, ki nama je skozi vso raziskavo pomagala z koristnimi nasveti, brez katerih bi težko izpeljala raziskavo. Zahvaljujema se tudi gospe Hedviki Zdovc iz Zgodovinskega arhiva Celje, ki nama je predstavila najino mentorico. Hvala vsem!

KAZALO	5
1. UVOD	6
2. HIPOTEZE	7
3. RAZISKAVA	7
3.1 METODE DE LA	8
3.2 O LANOVŽU DANES	11
3.3 ZGORNJI LANOVŽ SKOZI ČAS	12
3.4 STAVBNI RAZVOJ	17
3.5 NAČRTI	21
3.6. ANKETA	21
3.6.1 REZULTATAI ANKETE	21
3.6.2 INTEREPRETACIJA REZULATOV ANKETE	26
4. ZAKLJUČEK	27
4.1 PREGLED REZULTATOV RAZISKAVE	27
5. SEZNAM LITERATURE	28
6. SEZNAM SLIK	29

POVZETEK

Skoraj vsak Celjan je že kdaj opazil razpadajočo graščino na Čopovi 20. Mnoge med najinimi someščani tudi zanima, kdaj je bil ta dvorec postavljen, čemu je služil, zakaj je v tako slabem stanju, pa tega nimajo možnosti izvedeti. Midva sva se odločila, da potešiva svojo radovednost z raziskovalno nalogo. Že na začetku sva naletela na težavo z viri. V Celju podatkov o tem razpadajočem renesančnem dvorcu skorajda ni. Kot glavni vir nama je služil konservatorski program Zgornjega Lanovža, ki ga je pred dvanajstimi leti napisala najina mentorica z Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije ga. Branka Primc, prof. um. zgod. V njem sva našla podatke o zgodovini dvorca in njegovih arhitekturnih značilnostih, podatke o dogajanju v zvezi z Lanovžem v zadnjih letih sva dobila iz časopisnih člankov in pripovedovanj najine mentorice, ki spremlja dvorec že od izselitve zadnjih stanovalcev pred skoraj petnajstimi leti. Izvedla sva še anketo med Celjani na mestnih ulicah, ki je pokazala, da anketiranci skorajda ne poznajo Zgornjega Lanovža. Izmed 120 vprašanih jih je le 7 odgovorilo, da so že slišali za dvorec. Ugotovila sva tudi, da je dvorec v denacionalizacijskem postopku, kar pojasnjuje propadanje. Nihče noče dati denarja za nekaj, kar ni njegovo.

In tako minevajo leta, dvorec pa propada. Upava, da se bo kaj premaknilo, preden se ta renesančni biser poruši kar sam od sebe.

1. UVOD

Sva dijaka I. gimnazije v Celju. V šolskem letu 2004/2005 sva se odločila za izdelavo raziskovalne naloge o dvorcu Zgornji Lanovž. To je propadajoča graščina na Dolgem polju, in sicer med podjetjema Cetus in Avto Celje.

Zakaj sva izbrala ravno dvorec Zgornji Lanovž? Tipično vprašanje, ki ga slišiva vedno, kadar se s kom pogovarjava o najini nalogi. Odgovor je preprost: Ali Vas ne zanima okolje v katerem živite? Vsak dan gledamo veliko propadajočo stavbo, o kateri ne vemo nič. Zakaj se ne bi malo pozanimala o tem? In sva se.

V nalogi nameravamo opisati zgodovino dvorca in njegove glavne arhitekturne značilnosti. Ni veliko zapsanega o preteklosti te propadajoče graščine, zato nama bo kot glavni vir na zgodovinskem področju služil konservatorski program najine mentorice gospe Branke Primc, kjer je zgodovina in arhitekturna podoba dvorca najbolje opisana.

V naslednjem delu naloge, se bova pozanimala, kaj o Lanovžu menijo oziroma vedo ljudje na celjskih ulicah. Predpostavljava, da Celjani graščine ne poznajo kaj dosti, verjetno so zelo redki, ki vedo kaj Zgornji Lanovž sploh je.

Ker meniva, da nepoznavanje izvira iz neurejenosti in slabe predstavljenosti dvorca, se bova pozanimala tudi o lastništvu in o tem, zakaj je Lanovž v tako slabem stanju.

2. HIPOTEZE

1. Dvorec Zgornji Lanovž že dolgo ni vzdrževan in je v zelo slabem stanju.
2. Dvorec je verjetno v denacionalizacijskem postopku, kar pojasnjuje slabo stanje.
3. Lastnik v bližnji prihodnosti ne načrtuje obnove dvorca.
4. Celjani ne poznajo Lanovža.
5. Večina tistih, ki so že slišali za Zgornji Lanovž, ne ve kje natančno se nahaja.
6. Pristojne institucije v zadnjih letih niso kaj dosti storile v zvezi z obnovo.



Slika 1. Izzidek na severni strani dvorca.

3. RAZISKAVA

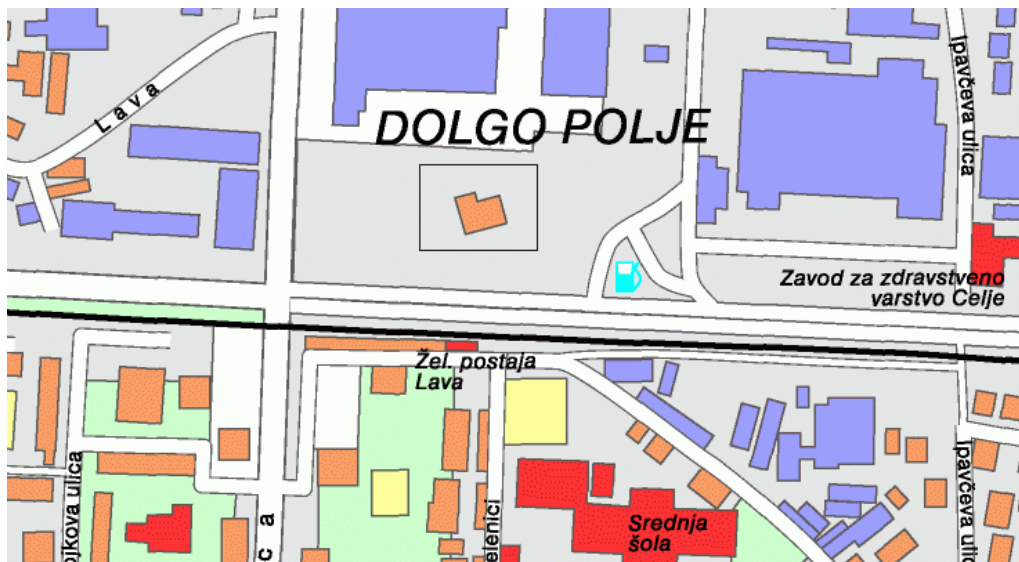
3.1. METODE DE LA

Raziskovalne naloge sva se lotila v naslednjih fazah:

- po izbrani temi sva zapisala hipoteze ter naredila načrt, kaj vse bo naloga vsebovala in kako si bova delo časovno razdelila;
- vire sva šla iskat v Zgodovinski arhiv, kjer so naju napotili na Zavod za varstvo kulturne dediščine;
- večino virov sva dobila pri najini mentorici, gospe Branki Primc iz Zavoda za varstvo kulturne dediščine Celje;
- izdelala sva anketni vprašalnik ter izvedla anketo med naključnimi Celjani na mestnih ulicah (120 anketirancev);
- rezultate ankete sva statistično obdelala ter interpretirala;
- ogledala sva si Zgornji Lanovž ter ga, skupaj z okolico, fotografirala;
- zapisala sva raziskovalno nalogo.

3.2. O LANOVŽU DANES

Dvorec Zgornji Lanovž se nahaja v Celju, na Dolgem polju, na veliki livadi med naseljema Lava in Otok na zahodni in južni strani ter med podjetjema Cetis in Avto Celje na severni in vzhodni strani.



Slika 2. Lokacija dvorca Zgornji Lanovž.

Že skoraj petnajst let je minilo odkar so iz graščine izselili zadnje družine. Šeststo let stara graščina, dotlej še uporabna in obsajena s stoletnimi drevesi, je počasi začela propadati. Občina, ki je bila njena lastnica, je sprva še kazala nekaj volje, da bi jo obnovili in ji vdihnili kakšno koristno vsebino. Recimo razstaviščno, morda prireditveno, morebiti celo protokolarno, v njej bi lahko pripravljali poročne obrede, našli bi prostor za predstavitev premnogih zanimivosti, ki jih različne celjske ustanove zaradi preutesnjenosti skrivajo po depojih. A iz tega ni bilo nič.

Dediči zadnjega lastnika dvorca Zgornji Lanovž, trgovca z železnino Rakuža, so vložili zahtevek za vračilo stavbe. Toda postopek se je zavlekel saj si urejajo tudi slovensko državljanstvo in tako je desetletje švignilo mimo. Skoraj petnajst zim, žarkih poletij, na desetine nalivov je storilo svoje. Sprva je peščica javnih delavcev graščino še skušala zaščititi pred vremenom, ki ji šest stoletij ni moglo do živega, potem pa je v nekaj letih sledilo uničenje. Strokovnjaki so notranjost in zunanost dodobra pretipali in opravili vrsto sondaž, delavci so razbite okenske šipe prekrili s ponjavami, na glavna in stranska vrata namestili žabice. A vedno se je našel kdo, ki je pod okriljem noči delal škodo.



Slika 3. Mesto, kjer je nekoč stal kamin.

Januarja 2001 so se neke noči v nedotaknjeno snežno odejo, ki je Celje odela v belino, zarezale kolesnice avtomobila s prikolico. Neznanci so vdrli vrata, se povzpeli v prvo nadstropje in se ročno lotili kamina iz belega kararskega marmorja, v avlo nad stopniščem vzidanega okoli leta 1600. Kar nekaj dela so imeli s klesanjem stene, potem pa so kamnin po kosih znosili na plano, ga naložili in odpeljali. Tatvino so takoj opazili in ker je bil v graščini od bolj vrednih stvari le še marmornat relief nad vhodom, so naročili podjetju ki se ukvarja tudi z varovanjem premoženja, naj Lanovž vzame pod svoje okrilje. Res so njihovi varnostniki opravili nekaj obhodov, a tatovi so bili bolj pretkani. Že čez nekaj dni je iz graščine izginil tudi omenjeni relief iz 18. stoletja. Kamin so policisti kasneje sicer našli in zdaj je varno spravljen v depojih Pokrajinskega muzeja Celje. Morda ga bodo kdaj lahko vrnil v Lanovž a dotlej bo po Savinji preteklo še veliko vode.



Slika 4. Nad balkonom na zahodni strani je bil pritrjen relief, ki so ga neznanci ukradli.

Aleš Stopar iz Pokrajinskega muzeja Celje pravi, da bi se Lanovž še vedno dalo obnoviti, saj zidovi še dobro držijo. A če bi se obnove lahko lotili pred desetletjem, bi stala precej manj kot danes, ko je graščina skozi leseno ostrešje začela puščati vodo, ko izpod napušča raste grmovje, ko katera izmed stranskih vrat vsake toliko vlomijo razposajeni mladinci ali kakšen brezdomec. Pravzaprav je nenavadno, kakšno politiko ima slovenska država do svoje dediščine. Celo kulturnozgodovinski spomenik, kakršen je Lanovž, ki ga tudi ob, za dediče zadnjega lastnika ugodnem razpletu postopka o vračilu zagotovo ne bodo vrnili v naravi, je zgolj zaradi dejstva, da ga nekdo terja nazaj, prepuščen propadanju. Čeprav z Zgornjim Lanovžem niso povezane ne vem kako zanimive zgodbe ali za Celje in Slovenijo usodni dogodki, je ob svoji starosti in nekaterih gradbenih elementih zanimiv in dragocen že zaradi številnih znanih lastnikov, ki so v njem stanovali in zaradi kraja kjer stoji, povsem na robu mesta. Ali pa je območje kjer samuje graščina, morda zanimivo za novodobne in podjetne mestne oblasti in podjetnike, ki bi utegnili namesto nje tam pozidati kakšne blede poslovne in stanovanjske zgradbe? (povzeto po: Brane Piano, DELO- Baročni biser sredi mesta je zapuščen in okraden, 28.8.2001)



Slika 5. Kup smeti znotraj dvorca.



Slika 6. Voda, ki zateka skozi streho uničuje notranjost dvorca

3.3. ZGORNJI LANOVŽ SKOZI ČAS

Zgodovina zgornjega Lanovža sega v srednji vek. Leta 1437 so ga Celjski grofje oddali v zajem nekemu Jakobu Haidelu s Kamna, v virih pa se prvič izrecno omenja leta 1460 kot der Lanhof an der Laen – Lanovž ob Ložnici.



Slika 7. Karta Lanovža in njegove bližnje okolice iz franciscejskega katastra iz 19. stoletja.

Leta 1527 je bil dvor kot deželno-knežji fevd v posesti Jorga Paradeiserja, leta 1542 pa celjskega meščana Jakoba Freiburgerja. Ob koncu 17. stoletja so bili njegovi lastniki grofje Thurn Valassina. Kasneje, med leti 1690 in 1720, je dvor kupil Rudolf Feliks grof pl. Reisig in ga prezidal v graščino. V njej si je uredil kapelo, ki je leta 1789 dobila mašno licenco.

Nadaljnji lastniki graščine so bili bodisi plemenitaši, bodisi pomembni meščani. Leta 1916 jo je prevzela rodbina Rakusch, pa drugi svetovni vojni je postala družbena lastnina, zdaj pa je v denacionalizacijskem postopku

3.4. STAVBNI RAZVOJ

Po virih izpričanega srednjeveškega porekla Lanovža v današnji obliki ni moč razbrati, obstaja pa verjetnost, da bi se najstarejše sestavine pokazale ob izvajanju prenove objekta. Glede na današnje stanje in poznavanje arhitekture delimo stavbni razvoj Zgornjega Lanovža v dve veliki gradbeni stilno-arhitekturni razvojni fazi:

Renesančna faza

Najstarejša vidna faza v razvoju stavbe; tipološko zgodnje renesančni dvor z nekaterimi značilnimi obrambnimi grajskimi sestavinami, kot je poševno pritličje z ojačenimi, kamnitimi, vogalnimi klesanci ter kordonskim kamnom - kamnito, polkrožno klesano palico, ki deli obrambno pritličje od ostalih etaž.



Slika 8. Pritlični prostor na severozahodu stavbe.

Ohranjene so primarne stavbne mase ter tlorisna dispozicija-oblika črke L. Renesančne prvine kaže raster, dimenzije ter kamnoseška obdelava oken. V notranjščini je prvotna tlorisna zasnova zaradi barokizacije nekoliko spremenjena, posebno v osrednjem delu stavbe, kjer so barokizirane avle s stopniščem. Renesančne arhitekturne sestavine so najboljše ohranjene v pritlični etaži, kjer so

prostori obokani z značilnimi, globokimi banjami z grebenastimi sovodnicami oz. križnimi grebeni.

Baročna faza

Barokizacija v prvih desetletjih 18. stoletja je pomenila preobrazbo dvora v graščino. Stavbne mase so dobile sedlaste, baročno proporcionirane strehe, fasadne plašče je prekrila značilna arhitekturna rustična poslikava, stavba je dobila reprezentančno pročelje, severni izzidek je bil povišan do ostalih streh. Povsem baročni videz je dobila notranjščina, z osrednjim arhitekturnim poudarkom v obliki reprezentančno predelanega enoramnega balustradnega kamnitega stopnišča ter s stopniščnimi avlami.



Slika 9. Stopnišče.

V severnem delu je bila urejena štukirana in poslikana kapela, sobane so dobile reprezentančne likovno arhitekturne poudarke, kot so štukirani in poslikani stropovi in stene, oblikovano stavbno pohištvo, ornamentirani kovani in kamnoseški izdelki.



Slika 10. Pročelje na zahodni strani.

Baročni videz je dobila tudi neposredna okolica graščine z oblikovanim parterjem na jugovzhodni strani.

Ostala obdobja so le dopolnila renesančno-baročno arhitekturo in niso bistveno vplivala na njen zunanji videz oz. celovitost. Tako je bil ob koncu 18. ali začetku 19. stoletja na severni strani dozidan enoosni sanitarni prizidek, ter zamenjana vhodna vrata ter ostalo vratno in okensko pohištvo. V notranjščini je prišlo do nekoliko večjih prezidav v obeh avlah v nadstropjih ter nekaterih sobanah, ostale prostore pa so kvalitetno dopolnili z bogatimi stenskimi in stropnimi poslikavami ter lepimi lončenimi pečmi. (Povzeto po: Branka Primc, prof. um. zgod., Konservatorski program Zgornjega Lanovža, november 1993)



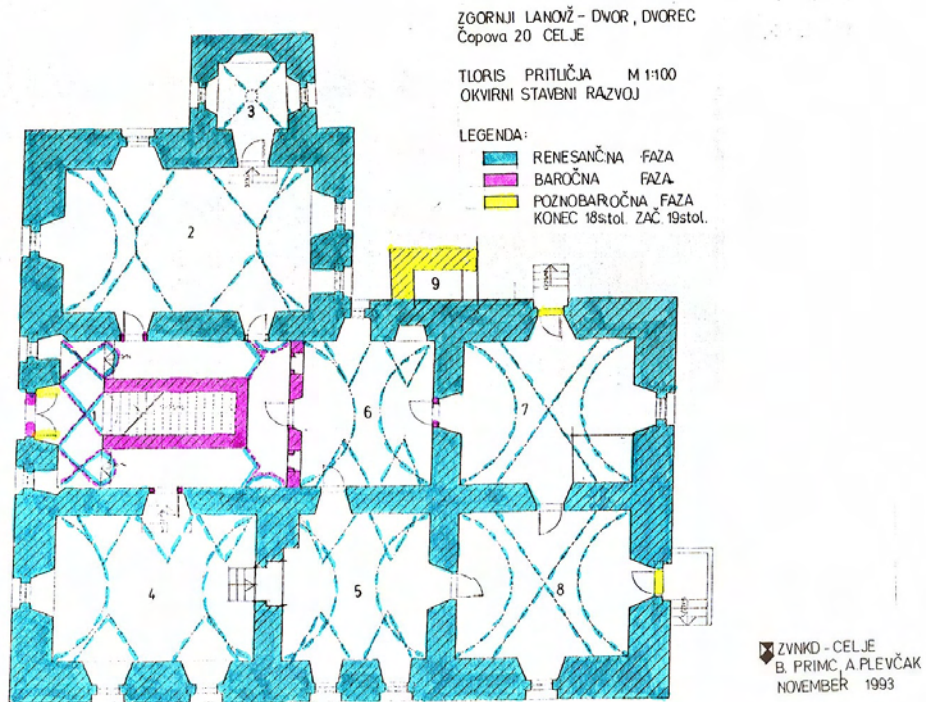
Slika 11. Lončena peč v drugem nadstropju.



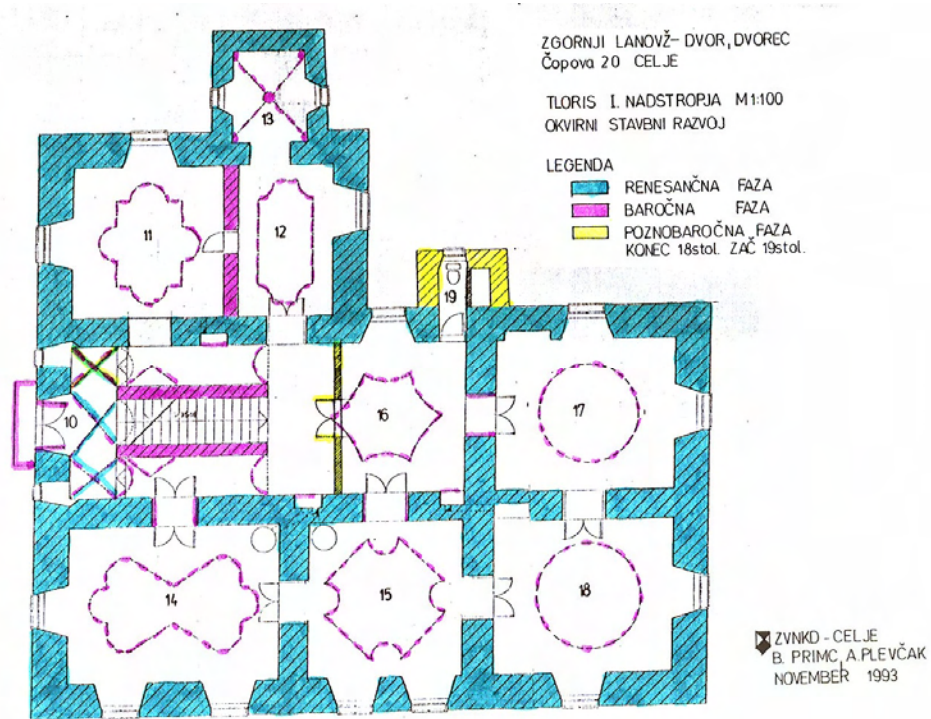
Slika 12. Sondirana freska v prvem nadstropju.

3.5. NAČRTI

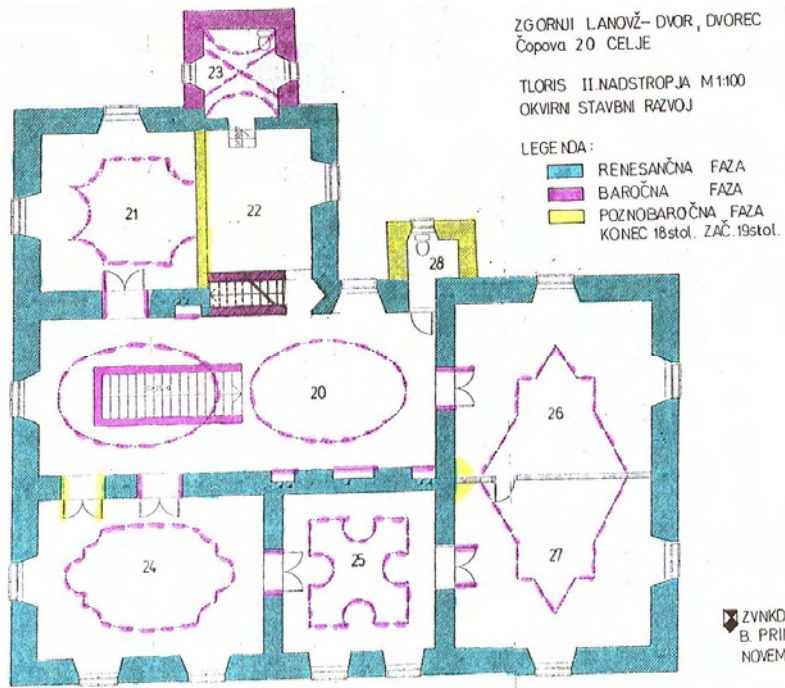
Načrti Lanovža s prikazanimi obdobji nastanka posameznih delov.



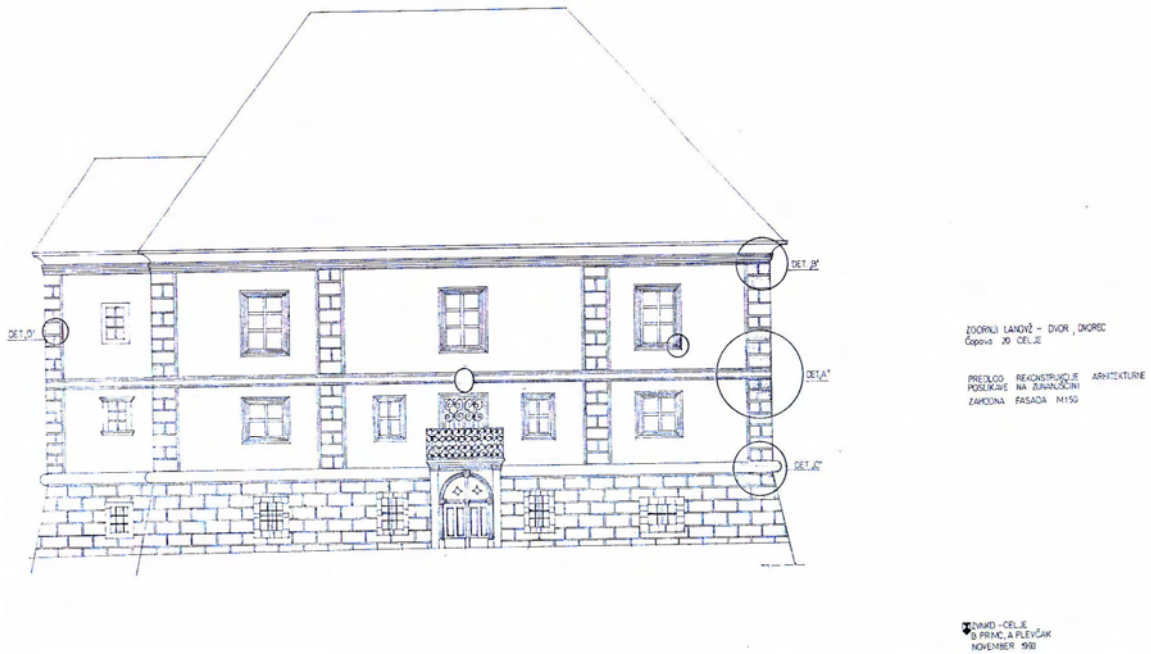
Slika 13. Tloris pritičja.



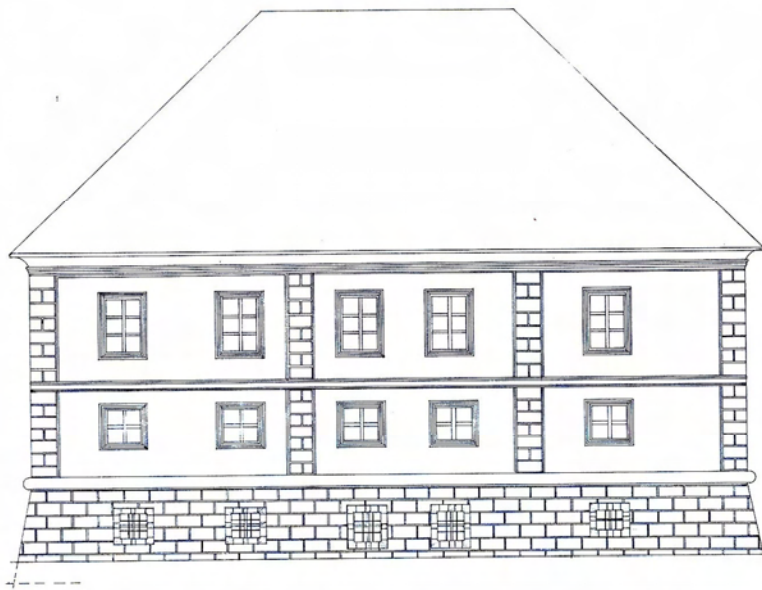
Slika 14. Tloris I. nadstropja.



Slika 15. Tloris II. nadstropja.



Slika 16. Zahodna fasada.



ZOOBNJI LAMOVŽ - DVOR, DVOREC
Čopova 20 CELJE

PREDLOD REKONSTRUKCIJE ARHITEKTURNE
POSUGBE NA ZUNANJSINI
JUŽNA FASADA M150

✦ DVIRD - CELJE
S. PRINC, A. PLEVIČAK
NOVEMBER 1999

Slika 17. Južna fasada.



ZOOBNJI LAMOVŽ - DVOR, DVOREC
Čopova 20 CELJE

PREDLOD REKONSTRUKCIJE ARHITEKTURNE
POSUGBE NA ZUNANJSINI
VZHODNA FASADA M150

✦ DVIRD - CELJE
S. PRINC, A. PLEVIČAK
NOVEMBER 1999

Slika 18. Vzhodna fasada.



ZGORNI LANOŽ - DVOR, DOREC
Čopova 20 CELJE

PREDLOG REKONSTRUKCIJE ARHITEKTURNE
POSILJAVE NA ZUNANJSIČINI
SEVERNA FASADA M150

MOŽNA REKONSTRUKCIA

IVANKO - CELJE
B. PRIMOŽA PLEVČAK
NOVEMBER 1993

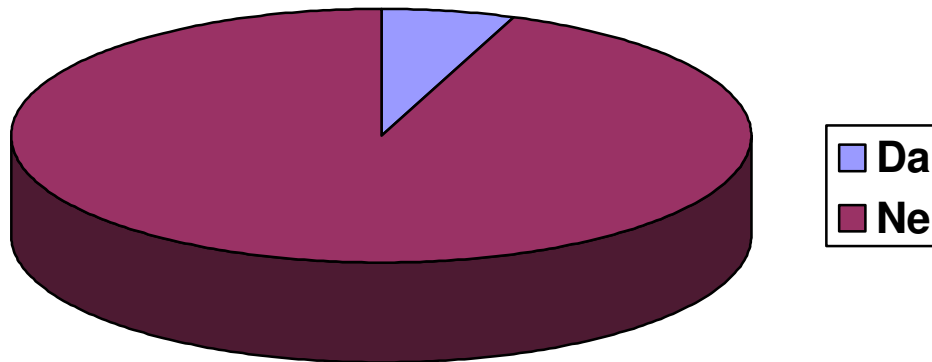
Slika 19. Severna fasada.

3.6. ANKETA

3.6.1 REZULTATI ANKETE

Raziskovalne naloge o Zgornjem Lanovžu sva se lotila zato, ker naju kot Celjana zanima mesto, v katerem živiva. Odločila sva se pozanimati se, kako dobro najini someščani poznajo ta skriti biser. Pričakovala sva slabo poznavanje, kaj pa sva dobila, boste izvedeli na naslednjih nekaj straneh.

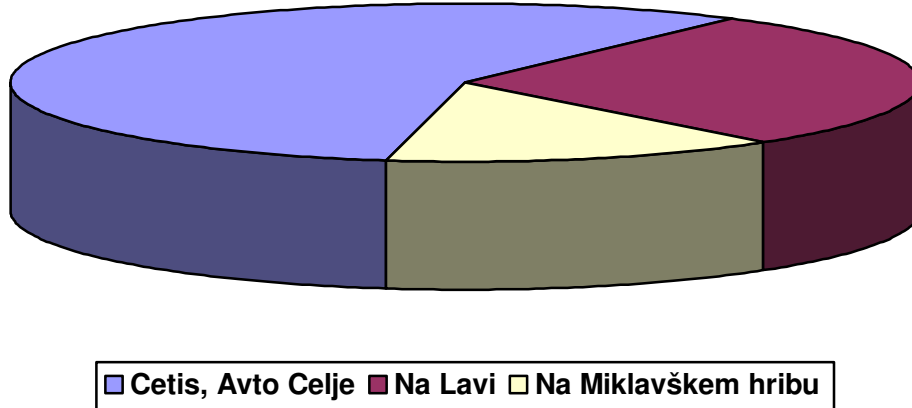
1. Ali ste že kdaj slišali za dvorec Zgornji Lanovž?



Ali ste že kdaj slišali za dvorec Zgornji Lanovž?	Da	Ne
Št. odgovorov	7	113
Odstotek	5,8%	94,2%

Na prvo vprašanje, ki je odločalo o tem, ali anketiranca sprašujeva še o podrobnostih v zvezi s poznavanjem dvorca, je velika večina odgovorila, da za Lanovž še niso slišali, tako da je na naslednja štiri vprašanja odgovarjalo le 5,8% vprašanih, kar je 7 oseb.

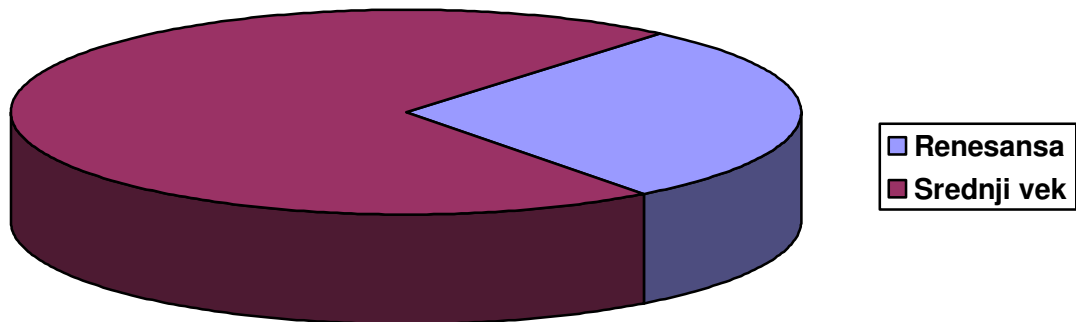
2. V bližini česa se dvorec nahaja?



V bližini česa se dvorec nahaja?	Med podjetjema Cetis in Avto Celje	Na Lavi	Na Miklavškem hribu
Št. odgovorov	4	2	1
odstotek	57,1%	28,6%	14,3%

Tiste Celjane, ki so na prvo vprašanje odgovorili pritrdilno sva povprašala, kje se dvorec nahaja. Večina vprašanih je vedela, da je Lanovž med podjetjema Cetis in Avto Celje. Dva anketiranca sta rekla, da dvorec stoji na Lavi, kar sva tudi štela kot pravilen odgovor. Le ena dama med temi, ki so odgovorili, da poznajo Lanovž, je odgovorila povsem narobe, in sicer, da se dvorec nahaja na Miklavškem hribu, ki je na popolnoma drugi strani mesta.

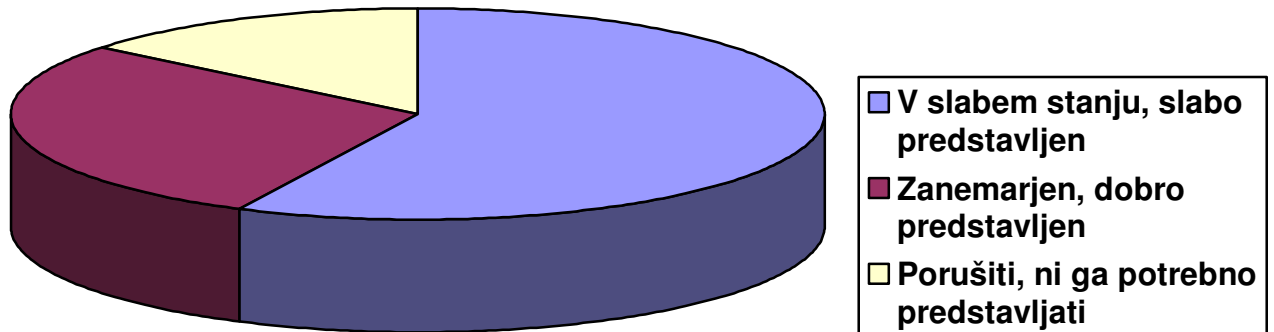
3. V katerem obdobju je bila graščina postavljena?



V katerem obdobju je bila graščina postavljena?	Renesansa	Srednji vek
Št. odgovorov	2	5
Odstotek	28,6%	71,4%

Vsi vprašani so vedeli, da je bil dvorec zgrajen ob koncu srednjega veka ali natančneje v obdobju renesanse.

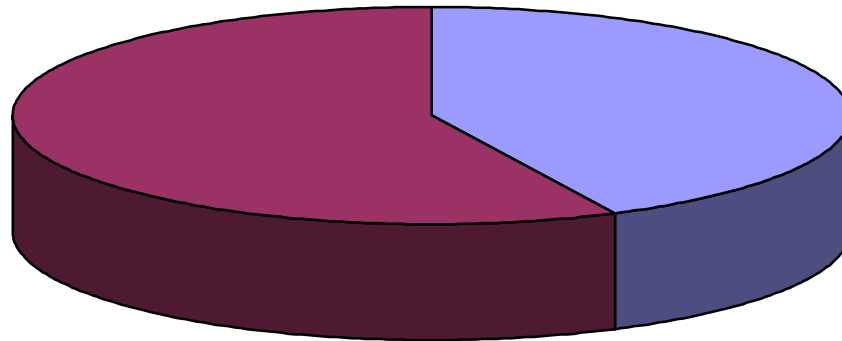
4. Kako je, po vašem mnenju dvorec urejen in predstavljen javnosti?



Kako je dvorec urejen?	Slabo, slabo predstavljen	Zanemarjen, dobro predstavljen	Porušiti
Št. odgovorov	4	1	1
Odstotek	57,1%	28,6%	14,3%

Večina anketirancev se strinja z nama in meni, da je Lanovž potrebno obnoviti in ga predstaviti javnosti. Ena oseba je rekla, da je dvorec zanemarjen, vendar javnost o njem ve dovolj. Nekdo med vprašanimi je rekel, da bi on dvorec kar porušil, saj ga tako ali tako nima smisla obnavljati, obnova bi stala preveč. Morda pa ima prav...

5. Kdo je dolžan poskrbeti za dvorec?



■ Občina Celje ■ Zavod za varstvo kulturne dediščine

Kdo je dolžan poskrbeti za dvorec?	Občina Celje	Zavod za varstvo kulturne dediščine
Št. odgovorov	4	3
Odstotek	57,1%	42,9%

Nazadnje sva tiste, ki poznajo Lanovž in njegovo problematiko vprašala, koga bi oni zadolžili za investiranje obnove dvorca. V približno enaki meri so se odločili za celjsko občino in Zavod za varstvo kulturne dediščine.

3.6.2 INTERPRETACIJA REZULTATOV ANKETE

Kot je bilo pričakovano, je na prvo vprašanje večina odgovorila, da za dvorec Zgornji Lanovž še ni slišala, le sedem je bilo takšnih, ki so trdili, da dvorec poznajo. Obstaja verjetnost, da veliko izmed tistih, ki so rekli, da Lanovža ne poznajo v resnici kaj ve o njem, le da ne poznajo njegovega imena. Med anketiranci na ulici bi se verjetno našel tudi kdo, ki je odgovoril negativno le zaradi tega, da bi se izognil nadaljnjim vprašanjem.

Že pri drugem vprašanju, na katerega bi si mislila, da bodo tisti, ki poznajo dvorec odgovorili pravilno sva našla nekoga, ki je dvorec verjetno s čim zamenjal in ga postavil v povsem drug del mesta. Ostali so večinoma precej natančno opisali lokacijo Lanovža.

Na tretje vprašanje, o obdobju nastanka lahko že z malo logike odgovoriš, da je bil zgrajen ali v srednjem veku ali v obdobju renesanse. Vseh sedem vprašanih je odgovorilo pravilno.

Pri tem kako je dvorec urejen in predstavljen javnosti pa sva našla nekoliko več nestrinjanja med ljudmi. Vsi so se strinjali z nama, da je dvorec v zelo slabem stanju, vendar pa niso bili enotnega mnenja o tem, kako dvorec predstaviti. Štirje so rekli, da bi ga bilo potrebno bolje prikazati javnosti, dva sta bila mnenja, da ljudje o njem vedo čisto dovolj, eden pa je bil takšen, ki bi dvorec kar porušil, saj bi njegova obnova in predstavitev stala preveč.

In še zadnje vprašanje: »Kdo bi moral skrbeti za dvorec?« To naj bi bili dve instituciji- občina ali Zavod za varstvo kulturne dediščine.

Nad rezultati ankete nisva presenečena, potrjuje pa najino mnenje, da Celjani slabo poznajo svoje mesto in njegovo zgodovino.



Slika 20. Uničena streha na vzhodni strani.

4. ZAKLJUČEK

4.1 PREGLED REZULTATOV RAZISKAVE

- Prvo hipotezo, da Lanovž že dolgo ni bil vzdrževan sva potrdila, saj na njem ni bilo opravljenih nobenih vzdrževalnih del vsaj od izselitve zadnjih stanovalcev pred več kot 15 leti.
- Tudi druga hipoteza je bila potrjena, dvorec je res v denacionalizacijskem postopku.
- Tretje hipoteze nisva mogla dokazati, ker lastništvo ni povsem pojasnjeno. Dobila sva neuradne podatke, da je župan obljubil denar za obnovo strehe. Decembra so Lanovž ogradili, tako da izgleda, da se nekaj premika.
- Najino predvidevanje, da Celjani ne poznajo dvorca se je popolnoma potrdilo, kar 94,2% Celjanov, ki sva jih anketirala na ulici, ne pozna Lanovža.
- Hipoteza, ki trdi, da večina tistih, ki so že slišali za Lanovž, ne ve, kje se dvorec nahaja, je bila ovržena, saj je večina vprašanih poznala lokacijo dvorca.
- Najina zadnja hipoteza, da pristojne institucije v zvezi z obnovo v zadnjih letih niso storile kaj dosti je bila žal potrjena. Upava, da se bo kmalu izkazala za nepravilno.



Slika 21. Lanovž iz vzhodne strani.

6. LITERATURA

- Brane Piano, DELO- Baročni biser sredi mesta je zapuščen in okraden, 28.8.2001;
- Konservatorski program Zgornjega Lanovža, Branka Primc, prof. um. zgod., november 1993.

7. SEZNAM SLIK

- Slika 1. Izzidek na severni strani dvorca.
(fotografija, raziskovalca)
- Slika 2. Lokacija dvorca Zgornji Lanovž.
(Elektronski telefonski imenik Slivenije-Karta, 2003)
- Slika 3. Mesto, kjer je nekoč stal kamin.
(fotografija, raziskovalca)
- Slika 4. Nad balkonom na zahodni strani je bil pritrjen relief, ki so ga neznanzi ukradli.
(fotografija, raziskovalca)
- Slika 5. Kup smeti znotraj dvorca.
(fotografija, raziskovalca)
- Slika 6. Voda, ki zateka skozi streho uničuje notranjost dvorca.
(fotografija, raziskovalca)
- Slika 7. Karta Lanovža in njegove bližnje okolice iz franciscejskega katastra iz 19. stoletja.
(franciscejski kataster, Arhiv RS, <http://sigov3.sigov.si/arhiv/index.html>)
- Slika 8. Pritlični prostor na severozahodu stavbe.
(fotografija, raziskovalca)
- Slika 9. Stopnišče.
(fotografija, raziskovalca)
- Slika 10. Pročelje na zahodni strani.
(fotografija, raziskovalca)
- Slika 11. Lončena peč v drugem nadstropju.
(fotografija, raziskovalca)
- Slika 12. Sondirana freska v prvem nadstropju.
(fotografija, raziskovalca)
- Slika 13. Tloris pritličja.
(Arhiv Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Celje)
- Slika 14. Tloris I. nadstropja.
(Arhiv Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Celje)
- Slika 15. Tloris II. nadstropja.
(Arhiv Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Celje)
- Slika 16. Zahodna fasada.
(Arhiv Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Celje)
- Slika 17. Severna fasada. Južna fasada.
(Arhiv Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Celje)
- Slika 18. Vzhodna fasada.
(Arhiv Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Celje)
- Slika 19. Severna fasada.
(Arhiv Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Celje)
- Slika 20. Uničena streha na vzhodni strani.
(fotografija, raziskovalca)
- Slika 21. Lanovž iz vzhodne strani.
(fotografija, raziskovalca)